

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: +370 5 273 5673, +370 706 80 501,
el. p. kam@kam.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 188602751.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-09- Nr. 12-01-

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS SUSITARIMO DĖL BENDRADARBIAVIMO GYNYBOS SRITYJE RATIFIKAVIMO

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kreipimosi į Respublikos Prezidentą su prašymu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos srityje“, Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos srityje“ ir Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl bendradarbiavimo gynybos srityje ratifikavimo“ projektus (toliau – Teisės aktų projektai).

Teikiamų Teisės aktų projektų tikslas – ratifikuoti 2024 m. rugsėjo 13 d. Berlyne pasirašytą Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos srityje (toliau – Susitarimas).. Susitarimo projekto tikslas yra nustatyti Vokietijos Federacinės Respublikos karinių pajėgų, civilių tarnautojų, rangovų, šeimos narių statusą Lietuvos Respublikoje.

Susitarimas yra priskirtinas ratifikuotinų tarptautinių sutarčių kategorijai. Teisės aktų projektai parengti ir teikiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 67 straipsnio 16 punktu, 84 straipsnio 2 punktu, 138 straipsnio pirmosios dalies 2 punktu ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 8 straipsnio 2 dalimi.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2023 m. gruodžio 13 d. pritarė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos ir Vokietijos Federacinės Respublikos gynybos ministerijos parengtam ketinimų protokolui „Brigados „Lietuva“ veiksmų planas“, skirtam pasirengti Vokietijos ginkluotųjų

pajėgų brigados nuolatiniam buvimui Lietuvos Respublikoje, ir pavedė Krašto apsaugos ministerijai ir kitoms ministerijoms pagal kompetenciją parengti tarptautinę sutartį, papildančią Šiaurės Atlanto sutarties šalių susitarimą dėl jų karinių pajėgų statuso (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. gruodžio 13 d. pasitarimo protokolas Nr. VPA-4RN). Kėtinimų protokolas „Brigados „Lietuva“ veiksmų planas“, 2023 m. gruodžio 18 d. pasirašytas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro ir Vokietijos Federacinės Respublikos gynybos ministro, numato, kad teisinis brigados „Lietuva“ dislokavimo Lietuvos Respublikoje pagrindas bus nustatytas Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Federacinės Respublikos tarptautiniu susitarimu.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2023 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 952 „Dėl Komisijos pasirengimui Vokietijos ginkluotųjų pajėgų brigados nuolatiniam buvimui Lietuvos Respublikoje koordinuoti sudarymo“ nutarė sudaryti Komisiją pasirengimui Vokietijos ginkluotųjų pajėgų brigados nuolatiniam buvimui Lietuvos Respublikoje koordinuoti, taip pat pavedė krašto apsaugos ministrui sudaryti darbo grupę iš visų Lietuvos Respublikos ministerijų atstovų svarstyti tarpinstituciniams klausimams, susijusiems su civilinės infrastruktūros ir paslaugų Vokietijos ginkluotųjų pajėgų brigados nuolatiniam buvimui Lietuvos Respublikoje užtikrinimu. Minėtu nutarimu Krašto apsaugos ministerija buvo įgaliota atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei jungtinėje Lietuvos ir Vokietijos gynybos ministerijų darbo grupėje, kuri tarptautiniu lygmeniu yra pagrindinis Vokietijos ginkluotųjų pajėgų brigados dislokavimo Lietuvos Respublikoje koordinavimo vienetasis.

Lietuvos Respublikos Prezidento 2024 m. gegužės 17 d. dekretu Nr. 1K-1626 Krašto apsaugos ministerijos gynybos politikos direktoriui V. Urbeliui suteikti įgaliojimai derėtis ir parafuoti Susitarimą. Baigus derybas, Teisės aktų projektai ir Susitarimo projektas pateikti derinti suinteresuotoms institucijoms Krašto apsaugos ministerijos 2024 m. liepos 16 d. raštu Nr. 12-01-1358, papildomi pakeitimai derinti darbo tvarka. Lietuvos Respublikos Prezidentas 2024 m. rugsėjo 12 d. dekretu Nr. 1K-67 suteikė įgaliojimus krašto apsaugos ministrui Laurynui Kasčiūnui ir užsienio reikalų viceministrui Jonui Survilai pasirašyti Susitarimą.

Derybų metu sutarta, kad nebus daroma išimčių iš 1951 m. Šiaurės Atlanto sutarties šalių susitarimo dėl jų karinių pajėgų statuso (toliau – NATO SOFA) nustatytos jurisdikcijos pasidalijimo tvarkos. Papildomai patikslinta, kad jurisdikcijos pasidalijimo taisyklės bus taikomos ir administracinių nusižengimų atveju. Taip pat nustatyta abiejų šalių pareiga kuo greičiau informuoti viena kitą, kai tik joms tampa žinoma, kad asmuo, kurio atžvilgiu ketinama taikyti jurisdikciją, priklauso Vokietijos dislokuotam personalui.

Derybų metu sutarta dėl mokestinio režimo, taikomo Vokietijos karinėms pajėgoms ir Vokietijos dislokuotam personalui. Susitarime įtvirtinta, kad Vokietijos karinės pajėgos galės steigti karines valgyklas ir parduotuves, kurioms bus taikomos mokestinės išimtys. Šiomis parduotuvėmis

ir valgyklomis galės naudotis ne vien tik Vokietijos dislokuotas personalas. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje dislokuojama Vokietijos brigada turės ir tarptautinį elementą, kuriame tarnaus kitų NATO valstybių karinių pajėgų nariai, numatyta, kad Vokietijos įsteigtomis karinėmis valgyklomis ir parduotuvėmis galės naudotis ir kitų NATO šalių, išskyrus Lietuvos Respublikos, karinių pajėgų nariai, kurie dalyvauja bendrose operacijose, pratybose ar kituose karinio bendradarbiavimo renginiuose Lietuvos Respublikoje. Taip pat numatyta, kad Vokietijos karinės pajėgos gali savo vardu įsigyti prekes ir (ar) paslaugas, kurios gali būti perleistos Vokietijos personalo asmeniniam naudojimui. Tokiam perleidimui nebus taikomi komercinę prekybą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos teisės aktai. Pabrėžtina, kad mokestinių lengvatų apribojimai pagal prekių tipus, kiekius bus nustatomi vienašališkai Lietuvos Respublikos.

Susitarimas taip pat numato, kad Vokietijos atsiųstiems civilinio komponento nariams, vyriausybinių kompanijų nariams ir šeimos nariams bus taikomas NATO SOFA karinių pajėgų nariams nustatytas mokestinis režimas. Mokesčiai, taikomi už ekonominę veiklą Lietuvos Respublikoje, būtų mokami Lietuvoje, pvz., verslas ar kitas įdarbinimas, jei tai nėra Vokietijos karinės pajėgos ar Vokietijos valstybinės institucijos ar įmonės. Mokesčiai, susiję su gyvenamąja vieta ir turtu Vokietijoje, būtų mokami Vokietijoje (pvz., mokestis už paveldimą turtą Vokietijoje).

Kartu su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atstovais derybų metu buvo suderintos Susitarimo nuostatos dėl Vokietijos karinių pajėgų mokyklų ir ankstyvojo ugdymo įstaigų steigimo ir veiklos vykdymo Lietuvos Respublikoje. Mokyklos vykdys Vokietijos mokymo ir ugdymo programas vokiečių kalba. Mokykloms infrastruktūrą suteiks, įskaitant galimas mokymo infrastruktūros statybas, Vilniaus miesto ir Kauno miesto savivaldybės. Pagal išlaidų pasidalijimo susitarimus Lietuvos Respublikai tenkanti išlaidų dalis bus skiriama Lietuvos Respublikos Vyriausybei, įskaitant dalį, reikalingą mokyklų statybai.

Susitarime taip pat reguliuojami kiti Vokietijos karinių pajėgų atvykimui ir buvimui Lietuvos Respublikoje gynybos bendradarbiavimo tikslais būtini aspektai: atvykimo ir išvykimo tvarka, galimybė patekti į Lietuvos karinės infrastruktūros objektus, galimybė steigti karinį paštą, radijo stotį, vairavimo mokyklas, karines gydymo įstaigas ir kiti klausimai.

Vokietijos brigados dislokavimui Lietuvos Respublikoje reikalingas lėšų poreikis bus nustatomas atskiruose išlaidų pasidalijimo susitarimuose ir dėl jų spręs Komisija pasirengimui Vokietijos ginkluotųjų pajėgų brigados nuolatiniam buvimui Lietuvos Respublikoje koordinuoti.

Priėmus įstatymo projektą nereikės keisti galiojančių įstatymų. Susitarimo projektas buvo derinamas su Lietuvos Respublikos ministerijomis, derinimo metu buvo įvertinta Susitarimo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos įstatymams. Atkreipiamė dėmesį, kad Susitarime nemažai nuostatų su nuorodomis į Lietuvos Respublikos teisės aktus, numatoma, kad įgyvendinimas daugeliu atvejų vyks pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą tvarką. Taip pat Susitarimas nėra pirma Lietuvos

Respublikos tarptautinė sutartis, nustatanti užsienio šalių karinių pajėgų statusą Lietuvos Respublikoje. Atitinkamos sutartys jau sudarytos su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, NATO, todėl jau padaryti aktualių įstatymų pakeitimai. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatymo 12 straipsnis numato, kad „<...> kitų valstybių karinių vienetų, jų karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų bei rangovų, taip pat išlaikytinių teisinį statusą nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys dėl karinių pajėgų statuso ir jomis grindžiami susitarimai <...>“. Teikiamas ratifikuoti Susitarimas kaip tik ir yra tokia užsienio valstybių karių statusą nustatanti sutartis. Remiantis minėto įstatymo 12 straipsniu, nustatyta galimybė užsienio šalių kariams, jų išlaikytiniams išduoti statuso pažymėjimus, kurie patvirtina asmens teisinį statusą pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis dėl karinių pajėgų statuso, jomis grindžiamus susitarimus, taip pat Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus teisės aktus. Susitarimo 9 straipsnis taip pat numato statuso pažymėjimo išdavimą Vokietijos dislokuotam personalui pagal Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą tvarką.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad ratifikavus Susitarimą bus tęsiamos derybos ir rengiami įgyvendinamieji tarptautiniai tarpžinybiniai susitarimai, skirti detaliau sureguliuoti bendradarbiavimo vykdymo procedūras. Derantis dėl įgyvendinamųjų susitarimų bus vertinama, ar jiems įgyvendinti nereikės keisti poįstatyminių teisės aktų.

Priėmus teisės aktus neigiamų pasekmių nenumatoma.

Teisės aktų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Teisės aktų projektai suderinti su Lietuvos Respublikos teisingumo, Lietuvos Respublikos finansų ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijomis.

Teisės aktų projektais nesiūloma perkelti ar įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktų.

Teisės aktų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Teisės aktų projektus parengė Krašto apsaugos ministerijos Tarptautinių ryšių ir operacijų grupė (vadovas – Algirdas Norkus, tel. +370 706 80 316, el. paštas algirdas.norkus@kam.lt, tiesioginė rengėja – vyresn. patarėja Gabija Damalakaitė, tel. +370 5 278 7033, el. paštas gabija.damalakaite@kam.lt).

Įvertinus susidariusią geopolitinę situaciją ir siekiant užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos priimti Lietuvoje Vokietijos Federacinės Respublikos karinių pajėgų brigadą kiek įmanoma greičiau, siūloma prašyti Seimo svarstyti susitarimo ratifikavimo įstatymą skubos tvarka. Pažymėtina, kad brigados priešakinio elemento kariai jau yra atvykę į Lietuvos Respubliką ruošti visos brigados priėmimui. Atkreipiame dėmesį, kad 2024 m. rugsėjo 26 d. su vizitu Lietuvos Respublikos Seime

Susitarimo pateikimo ratifikuoti proga planuoja apsilankyti Vokietijos Federacinės Respublikos gynybos ministras.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kreipimosi į Respublikos Prezidentą su prašymu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos srityje“ projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos srityje“ projektas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl bendradarbiavimo gynybos srityje ratifikavimo“ projektas ir šio įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 4 lapai.
4. Ministerijų derinimo išvados, 3 lapai.
5. Susitarimo kopijos anglų, lietuvių ir vokiečių kalbomis, 118 lapų.

Krašto apsaugos ministras

Laurynas Kasčiūnas